

ÁLTALÁNOS TÁJÉKOZTATÓ A KÖZÉRDEKŰ ADATIGÉNYLÉSEK MENETÉRŐL

A közügyek és a közpénzek felhasználásának átláthatósága érdekében az állampolgárok jogosultak közérdekű információhoz jutni Magyarország bármely állami, önkormányzati vagy más közfeladatot ellátó szervétől, intézményétől. A közérdekű adatigénylés menetét az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) szabályozza.

Milyen formában nyújtható be az adatigénylés?

Az adatigénylést formai kötöttségektől mentesen bárki szóban, írásban vagy elektronikus úton nyújthatja be a közfeladatot ellátó szervhez. Az adatigénylésben az egyértelműség érdekében célszerű hivatkozni az Infotv.-re azért, hogy azt az intézmény ne közérdekű bejelentésként vagy közigazgatási ügyként kezelje. Az igénylő által egy éven belül benyújtott azonos adatkörre vonatkozó kérés elutasítható.

Milyen adatokat, információkat szükséges megadni a kérelemben?

Az adatigénylő nevén és elérhetőségén túl (cím, e-mail cím) – amelyre a tájékoztatás megküldését kéri – egyéb adatok megadására nem köteles. Az adatkezelő nem jogosult a személyazonosság ellenőrzésére, és nem kérhet nyilatkozatot az adatkérés céljáról, motivációjáról sem. Ugyanakkor a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre külön törvények rendelkezései irányadók.

Az állampolgár az igényelt adatok körén túl a kérelemben megjelölheti azt a formát, illetve módot, ahogyan a közérdekű adatokat meg szeretné kapni. Érdemes ugyanakkor átgondolni, hogy az adatoknak a kívánt formába történő rendezése jelenthet-e olyan többletfeladatot az adatkezelő számára, melynek költségvonzatát az igénylőnek kell majd viselnie.

Milyen kötelezettségei vannak az adatkezelőknek?

A közfeladatot ellátó szerveket válaszadási kötelezettség terheli. A válasznak tartalmaznia kell a kért közérdekű adatot, vagy indokolni kell, hogy a kért adat miért nem adható ki. A kérelemnek a közfeladatot ellátó szervnek a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb 15 napon belül eleget kell tennie. Ez a határidő indokolt esetben csak egy alkalommal, 15 nappal hosszabbítható meg az igénylő értesítése mellett.

Az igény beérkezésétől számított 15 napon belül az állampolgárt arról is tájékoztatni kell, ha az adatigénylés teljesítését költségtérítés előzetes megfizetésétől teszik függővé. Ebben az esetben a költségtérítés összege mellett – a tájékoztatásban szerepelnie kell az indokolásnak is (a teljesítés a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár vagy az igényelt adatok, dokumentumok jelentős terjedelműek). Amennyiben az adatkezelő nem tartja be ezt a határidőt, az adatigénylést költségtérítés megfizetése nélkül köteles teljesíteni.

Van-e költségvonzata az adatigénylés teljesítésének?

A közfeladatot ellátó szervek a közérdekű adatigénylések teljesítésekor nem szolgáltatást nyújtanak. Az adatigénylések teljesítése bizonyos mértékű munkaerő-ráfordítást szükségképpen igényel, ez a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog intézményi biztosításának velejárója, így annak költségei csak különösen indokolt esetben háríthatók át az adatigénylőre. Az adatkezelő azonban bármikor dönthet úgy, hogy az adatszolgáltatásért nem állapít meg költségtérítést. Három fajta költségelem számítható fel: a felhasznált adathordozó, a kézbesítés valamint a munkaerő-ráfordítás költsége (egyéb költségelem nem vehető figyelembe). Az adatok felkutatásához, összesítéséhez,

rendszerezéséhez, az igényelt adat adathordozójáról másolat készítéséhez szükséges időtartamból az első 4 munkaóra nem számítható fel. Célszerű tehát az adatigénnyeléssel érintett időszakot, vagy az adatok körét, dokumentumok listáját olyan bontásban meghatározni, hogy az adatigénnyelés teljesítéséhez szükséges időtartam lehetőleg ne, vagy csekély mértékben haladja meg a 4 munkaórát, figyelemmel annak várható költségvonzatára.

Munkaerő ráfordítás esetében az intézménynek ki kell mutatnia azt, hogy hány fő, hány munkaóráját számolták el, és munkakörhöz kapcsolódó személyenkénti bontásban munkaóránként mekkora összeget vettek figyelembe. Az adatkezelőnek pontosan le kell írnia azokat a munkafolyamatokat is, amelyeket elvégez, vagy el fog végezni az adatigénnyelés teljesítéséhez. Jelentős terjedelmű másolat készítésénél arról is tájékoztatást kell adnia, hogy az adatigénnyelés mekkora iratmennyiséget ölel fel. Közölni kell az adatigénnyelővel az adatigénnyelés teljesítésének másolatkészítést nem igénylő lehetőségeit is.

Fontos tudni, hogy amennyiben a megállapított költségtérítés összege nem haladja meg az 5000 Ft-ot, annak előzetes megfizetésétől nem lehet függővé tenni az adatigénnyelés teljesítését.

A befizetett költségtérítés mikor járhat vissza?

A költségtérítésnek a valós költségekhez kell igazodnia. A költségtérítés előzetes megfizetése és az adatigénnyelés teljesítése után külön tájékoztatást lehet kérni az adatkezelőtől az adatszolgáltatás tényleges költségeiről, és az azt alátámasztó számításokról, munkaidő-kimutatásokról. Amennyiben az előzetesen felszámított költség meghaladja a tényleges költségeket, a kettő különbsége az igénylőnek visszafizetendő.

Milyen jogorvoslati lehetőségek vehetők igénybe?

A közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása vagy a teljesítési határidő eredménytelen elteltése esetén, valamint az adatigénnyelés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegének felülvizsgálata érdekében az adatigénnyelő jogosult bírósághoz fordulni. A pert az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltésétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított 30 napon belül kell megindítani a közfeladatot ellátó szerv ellen.

Az igénylő dönthet úgy is, hogy az adatkezelő jogsértő eljárása miatt a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) vizsgálatát kezdeményezi.